

УДК 781.68:780.616.432.071.2:[78:159.955]
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/70-1-14>

Вікторія ГУРА,
orcid.org/0000-0002-7618-8113
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри музикознавства та культурології
Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка
(Суми, Україна) gyravita@gmail.com

ІНТЕРПРЕТУВАННЯ ЯК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ОРГАНІЗОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ МУЗИЧНОГО МИСЛЕННЯ ПІАНІСТА

Стаття присвячена проблемі фортепіанно-виконавської інтерпретації піаніста. Проаналізовано тлумачення понять «інтерпретація», «музична інтерпретація». На основі теоретичного аналізу наукових періодичерел розглянуто основу уявлення піаніста як ментальний комплекс виконавської інтерпретації на засадах інтеграції, його мислення в системі фортепіанної культури і сприйняття художньої культури в цілому (тезаурус піаніста). Виділено розподіл на три типи інтерпретації: повсякденну, наукову та художню. Виявлено зовнішні та внутрішні атрибути процесу художньої інтерпретації у вигляді: об'єкт – посередник-інтерпретатор – продукт виконавської діяльності. Простежено виконавську інтерпретацію з психологічної точки зору (артистизм, експресія виконавця, поведінка на сцені, емоційна реакція тощо), музичне мислення та його основні компоненти. Визначено основні особливості виконавчої майстерності: емоційність, нормативність (передбачає наявність необхідних мистецтвознавчих знань, здатність до розкриття авторської концепції музичного твору); ціннісність (характеризує вміння виконавця узгодити музичну інтерпретацію твору з особистісними художньо-ціннісними орієнтаціями та уподобаннями); технічність (виражає міру володіння виконавцем інструментальною технікою); публічність (відображає вміння виконавця до регулювання та коригування власного психічного стану в умовах сценічної діяльності) тощо. Досліджено феномен фортепіанної виконавської інтерпретації як інтелектуально-організовану діяльність музичного мислення піаніста. Проаналізовано трактування поняття «професійне музично-виконавське мислення», виявлено специфіку та складники музичного мислення, що впливають на інтерпретаційний процес музиканта-піаніста.

Ключові слова: фортепіанна інтерпретація, інтелектуальне (професійне) мислення, ментальний комплекс, музикант-піаніст, інтелектуальна діяльність, інтеграція, виконавська майстерність.

Victoria HURA,
orcid.org/0000-0002-7618-8113
Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Lecturer at the Department Musicology and Cultural Studies
Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko
(Sumy, Ukraine) gyravita@gmail.com

INTERPRETATION AS AN INTELLECTUALLY ORGANIZED ACTIVITY OF MUSICAL THINKING OF A PIANIST

The article is devoted to the problem of piano performance interpretation by a pianist. The interpretation of the concepts "interpretation", "musical interpretation" is analyzed. Based on the theoretical analysis of scientific primary sources, the basis of the pianist's idea as a mental complex of performing interpretation on the basis of integration, his thinking in the system of piano culture and the perception of artistic culture as a whole (pianist's thesaurus) is considered. It is divided into three types of interpretation: everyday, scientific and artistic. The external and internal attributes of the process of artistic interpretation are revealed in the form: object – mediator-interpretor – product of performing activity. Performer interpretation from a psychological point of view (artistry, performer's expression, behavior on stage, emotional reaction, etc.), musical thinking and its main components are traced. The main features of performing skill are determined: emotionality, normatively (presupposes the presence of the necessary artistic knowledge, the ability to reveal the author's concept of a musical work); value (characterizes the performer's ability to harmonize the musical interpretation of the work with personal artistic and value orientations and preferences); technicality (expresses the extent of the performer's mastery of instrumental techniques); publicity (reflects the performer's ability to regulate and adjust his own mental state in the conditions of stage activity), etc. The phenomenon of piano performance interpretation as an intellectually organized activity of the pianist's musical thinking has been studied. The interpretation of the concept of "professional musical and performing thinking" was analyzed, the specifics and components of musical thinking, which influence the interpretation process of a musician-pianist, were revealed.

Key words: piano interpretation, intellectual (professional) thinking, mental complex, musician-pianist, intellectual activity, integration, performance skill.

Постановка проблеми. Фортепіанно-виконавська інтерпретація репрезентує універсальний характер діяльності піаніста. Вона передбачає не тільки індивідуальне дешифрування закладених в музичний твір знаків, символів, а й інтеграцію їх в цілісну концепцію. Перед виконавцем – дослідником відкривається цілий комплекс проблем, які потребують системного осмислення. Їх розробка вимагає високого рівня професійної піаністичної компетенції, художньої ерудиції та володіння проблематикою гуманітарного знання.

У виконавській творчості представлені в єдності всі рівні музичної комунікації, адже виконавець – це і слухач твору (по відношенню до автора), і творець його (по відношенню до слухача). Він – також мислитель, що «дає» свою версію відповіді на питання: «що значить цей твір». Нарешті, виконавець є «сама музика», оскільки лише в процесі виконання музика знаходить саму себе, свою звукову матерію і свій зміст. Комплексний характер цього виду діяльності підтверджує необхідність системного вивчення проблематики виконавської інтерпретації, зокрема розвитку інтелектуального (професійного) мислення піаніста.

Аналіз досліджень. У системі фортепіанної культури знаходимо основу, що формує уявлення піаніста, завдячуючи концепції будь-якого музичного твору, зокрема на засадах інтеграції. На нашу думку, все це становить ментальний комплекс виконавської інтерпретації. Якщо розглядати внутрішню сторону цього комплексу, то він набуває певного вигляду, наприклад: сюжет (сценарій) – концепція (програма) – символи (відповідності). Найбільший внесок у становленні ментального комплексу виконавської інтерпретації внесли великі композитори-піаністи: Л. Бетховен, Р. Шуман, Ф. Шопен, Ф. Ліст, К. Дебюссі та інші.

Проблеми професійного розвитку педагога-музиканта, зокрема музично-інтерпретаційну діяльність розглядали: А. Болгарський, І. Гринчук, Г. Дідич, В. Дряпіка, Т. Завадська, Г. Падалка, О. Рудницька, О. Щолокова та інші.

Ряд науковців досліджують необхідні чинники, що дозволяють створити особистісно-значущу версію виконання музичного твору: музичне мислення (Б. Яворський, Н. Згурська); особливості інтонування (В. Колоній, О. Маркова, В. Переверзєв); виконавський аналіз музики (Т. Рощина); формотворення (О. Красовська); рівень виконавської майстерності (Г. Панченко); уміння щодо вербалізації музичних образів (В. Крицький), музично-аналітичні уміння (І. Гринчук); професійна самостійність музиканта (І. Полібіна,

О. Олексюк, Н. Рябуха); творчі якості виконавця (В. Белікова, В. Іванова, В. Москаленко), специфіка виконавської інтерпретації музичного твору у фаховій підготовці майбутніх музикантів – педагогів (Л. Гаркуша, О. Економова), музична інтерпретація в контексті мистецтва звукозапису (В. Волкомор) тощо.

Метою статті є розглянути феномен фортепіанної виконавської інтерпретації з точки зору інтелектуально-організованої діяльності музичного мислення піаніста.

Виклад основного матеріалу дослідження. Феномен виконавської інтерпретації фортепіанного твору можна розглядати крізь призму методу концептуальної інтеграції. В процесі концептуалізації семантика знаків тексту наділяється стійкими (часто – індивідуальними) смисловими значеннями. При інтеграції концепції в трактуванні змісту музичних творів позначається *тезаурус піаніста*: його мислення в системі фортепіанної культури і сприйняття художньої культури в цілому.

Інтерпретація музичних творів є однією з найважливіших проблем музичного виконавства і передбачає індивідуальний підхід та активне ставлення до музики, наявність у виконавця свого творчого задуму. Вона розглядається у полі об'єктивно – суб'єктивних факторів щодо глибини виявлення художнього задуму композитора та міри творчої свободи виконавця. Зокрема, значна частина вчених, педагогів та виконавців наполягає на повній відповідності виконання задуму композитора. Інша – відстоює право виконавця на творчий підхід, мотивуючи свою позицію природою музичного мистецтва та специфікою музичного виконавства.

У музикознавстві поняття «інтерпретація», у всіх відтінках, визначається як художнє тлумачення музичного твору в процесі його виконання. Зокрема, як:

– активний творчий процес, в якому воля композитора має стати своєю волею інтерпретатора (С. Фейнберг);

– виконавська чи авторська концепція щодо таких виразних засобів як темп, динаміка, артикуляція, фразування, акцентування (С. Мальцев);

– процес, похідний від двох факторів (виконавець як суб'єкт та об'єктивні умови: музичні інструменти, зміни основних тенденцій виконавського мистецтва, традиційні форми суспільного музикування) та визначає кінцевий результат – створення виконавського тлумачення, яке втілюється у низці конкретних одноразових виконань. Інтерпретація у вузькому розумінні пов'язана з

виконанням твору, а у широкому – зі сприйняттям будь-якого твору мистецтва (Н. Корихалова);

– художнє тлумачення виконавцем авторської інформації, яке обумовлює діалектичну єдність об'єктивного та суб'єктивного, виражену у вигляді особистісного ставлення до твору (В. Белікова).

Термін «інтерпретація» походить від латинського «interpretatio» (пояснення, трактування). Поняття інтерпретації охоплює широкі області пізнання і ціннісної орієнтації і пов'язується не тільки з встановленням об'єктивного значення трактованих предметів, а й з виявленням їх суб'єктивного, особистісного сенсу.

Інтерпретація – художнє тлумачення музикантом-виконавцем (співачом, інструменталістом, диригентом або камерним ансамблем) музичного твору в процесі його виконання. У широкому сенсі слова інтерпретацією до певної міри є і словесна характеристика твору. На відміну від просторових мистецтв – живопису, скульптури, архітектури, – музика, існуючи у вигляді нотного запису, потребує акту відтворення, тобто в посередництві виконавця: своє реальне звучання музичний твір знаходить тільки в процесі виконання. Нотний запис фіксує лише поєднання висотних і ритмічних співвідношень звуків; інтонування нотного тексту, розкриття художнього змісту твору є завданням виконавця (Інтерпретація (музика): 4).

В українській музичній енциклопедії зазначено, що «інтерпретація (у вузькому практичному значенні) – процес осмислення звукової реалізації виконавця нотного тексту. У широкому плані – інтерпретація визначається не лише як виконавське, але і будь-яке (і слухачське, і музикознавче) трактування музичного твору, що має привести до глибинного розуміння його змістово-сислової концепції (В. Москаленко); як пояснення побудови «звукового предмету» й розкриття його музично-інтонаційного смислу (М. Бенюмов); як інтелектуально-емоційна реакція суб'єкта на певну сукупність відчуттів, понять, уявлень та сприймання (О. Лисенко); як логізоване відображення дійсності в різноманітних формах мовної фіксації (І. Полусмяк) (Інтерпретація. Українська музична енциклопедія, 2008: 5).

Як зазначає Г. Падалка: «Інтерпретація – основний вид художньої діяльності у виконавських мистецтвах. Процес мистецької інтерпретації містить не тільки відтворювальні, репродуктивні аспекти, але і значний потенціал виявлення творчого ставлення до твору. Виконавцю треба не лише заглибитись у авторські почуття образу і якомога повніше передати його у власній трактовці, а й виявити власне розуміння тексту, виразити власні

почуття, передати особливості власного сприйняття того, що створив автор» (Падалка, 2008: 11).

Музична інтерпретація – творчий процес, створює відповідні умови для самовираження, які дають можливість виконавцеві втілювати в кожному побудову твору частину своєї душі, якій притаманні суб'єктивні, особистісні переконання, уявлення, переживання, думки (Гейченко, 2013: 2).

В. Москаленко виділяє три типи інтерпретації: *повсякденну, наукову та художню*. У процесі повсякденної інтерпретації описуються, пояснюються і тлумачаться, тобто інтерпретуються у буденному значенні слова, здобуті відомості, результати пізнання, упредметнені, зазвичай, у текстах, знакових системах, пам'ятниках культури, інших продуктах людської діяльності. Звичайна інтерпретація використовується в різноманітних формах пізнавальної та ціннісно-орієнтаційної діяльності в рамках життєвого практичного досвіду (Москаленко, 2004: 8).

До наукової інтерпретації відносяться особливі логічні операції, пов'язані з трактуванням формальної теорії, з конкретизацією та пошуком об'єктів, що відповідають принципам теоретичних систем. Інтерпретація другого типу застосовується лише до теорій високого рівня абстрактності, які пов'язуються з результатами матеріального досвіду опосередковано.

У музичному виконавстві виявляється повна процедура художньої інтерпретації, тут проявляються і її зовнішні атрибути, і всі ознаки внутрішнього механізму. Зовнішні атрибути процесу інтерпретації: об'єкт-посередник-інтерпретатор-продукт виконавської діяльності, а ознаки внутрішнього механізму: освоєння продукту первинної творчості-створення виконавської концепції – виконання. Інтерпретатор – в цьому випадку – це посередник, що володіє особливим комплексом художніх здібностей і майстерністю, що має певні погляди на світ, керується у своїй діяльності тим чи іншим художньо-виконавським методом. Справді оригінальна інтерпретація є розкриття авторського задуму, що забезпечує включення тексту в простір сучасних соціокультурних змістів. Проникнення в історико-культурне поле твору дає інтерпретатору ключ до розуміння сенсу, збільшує художній простір і час творити, збагачує його естетично, визначає глибину виконавської концепції.

Під художньою інтерпретацією В. Москаленко розуміє трактування витвору мистецтва у творчому процесі виконання. Ця процедура є різновидом вторинної, щодо самостійної, практично-духовної активності людей в галузі мистецтва.

Вона зустрічається у всіх видах виконавчої творчості, поєднує в собі абстрагування та конкретизацію, тобто синтезує елементи повсякденної та наукової інтерпретації в нове, якісно-своєрідне ціле. У процесі художньої інтерпретації продукт первинної художньої діяльності є предметом художнього освоєння і знаходить своє відображення у виконавчій творчості (Москаленко, 2004: 8).

Художня інтерпретація музичного твору базується на творчому акті, що передує їй – творчості композитора і має свої особливості. Але інтерпретація музичного твору ускладнюється тим що, створюючи свої твори, композитор записує їх за допомогою особливої знакової системи. У силу високого рівня абстрактності нотний запис не може безпосередньо співвідноситися з тією чи іншою предметною областю дійсного світу. Її зв'язок із об'єктом художнього відображення опосередковується реальним звучанням. Таким чином, за В. Москаленко, «художня інтерпретація музичного твору є розкриття змісту нотного запису шляхом ізоморфного відображення фіксованої в ній схеми на предметну область «мови» звучань».

Художня інтерпретація музичного твору з необхідністю включає не лише освоєння виконавцем продукту первинної (композиторської) творчості і створення ним власної виконавської інтерпретації, а й стадію виконання. Тільки за наявності виконання процес художньої інтерпретації здійснюється у своєму повному та завершеному вигляді. Створення продукту виконавської діяльності включає в себе «конструювання об'єкта споживання, за допомогою якого замикається художньо-комунікативний процес» (Москаленко, 2004: 8).

Науковець акцентує свою думку, що художня інтерпретація має наступні зовнішні атрибути: **об'єкт – посередник-інтерпретатор – продукт виконавської діяльності**. Внутрішній механізм художньої інтерпретації складається з освоєння продукту первинної творчості – створення виконавської концепції – виконання. Таким чином, у музичному виконавстві можна виявити повну процедуру художньої інтерпретації, тут проявляються і її зовнішні атрибути, і всі ознаки внутрішнього механізму.

Безумовно, процес інтерпретації це не тільки творчість виконавця, але і, з необхідністю, репродукція (відтворення) авторського тексту. Художня інтерпретація – це синтез творчого та нетворчого початків, але, навіть репродукуючи індивідуальний чи сукупний виконавський досвід, вона може

збагатити художні цінності минулого, актуалізувати їх зміст, зробити їх близькими і зрозумілими сучасної аудиторії.

Мислення, як вища форма творчої активності людини, займає головне місце у роботі піаніста.

У музичній психології, у складі музичного мислення, містяться всім відомі компоненти: *логічний та образний*. Образний компонент пов'язаний з музично-слуховим та художньо-образним уявленням, а логічний виконує інтелектуальну функцію, яка аналізує нотний текст (фактуру, засоби музичної виразності, ритмо-формули, педалізацію, структуру, форму, стильові та жанрові ознаки). Органічне поєднання логічного і художнього та їх функціонування під час роботи над музичним твором дозволяє визначати структурні і формуючі особливості твору, знакову і семантичну природу музичної мови. Для музиканта-піаніста музична мова є матеріальним підґрунтям інтерпретаційного процесу, в якому мова є джерелом змісту та виразності для музичної інтонації.

Мислення музиканта – це особливе мислення, пов'язане з виконавськими завданнями здобувача-піаніста, зазначають науковці Грінченко А. та Мамікіна А. «Професійне мислення музиканта є інтегрованим процесом його музично-виконавської діяльності, в якому на свідомому і підсвідомому рівні формуються художньо-музичні уявлення щодо смислової концепції твору з можливістю оперувати цими уявленнями в межах інтерпретації даного» (Грінченко, Мамікіна, 2021: 3).

В. Крицький зазначає, що формування інтерпретації відбувається у свідомості інтерпретатора як ідеальне утворення у вигляді розуміння предмета інтерпретації, а вже потім реалізується, чи може бути реалізованим у виконанні або у будь-якій іншій формі (Крицький, 1999: 7).

Якщо розглянути виконавську інтерпретацію з психологічної точки зору, то артистизм, експресія виконавця, його поведінка на сцені, емоційна реакція, викликані присутністю певної кількості слухачів, помітно збагачують процес відтворення виконавської інтерпретації та позитивно впливають на публіку, що сприяє досягненню високого рівня адекватності сприйняття та розуміння художнього змісту.

З урахуванням існуючих позицій щодо художньо-педагогічної проблеми виконавчої майстерності основними її особливостями є: *емоційний*, що відображає суб'єктивне сприйняття та безпосередню реакцію виконавця на музичний твір; *нормативний*, що передбачає наявність необхідних мистецтвознавчих знань, здатність до роз-

криття авторської концепції музичного твору, відтворення його жанрово-стильових та формотворчих ознак; *ціннісний*, що характеризує вміння виконавця узгодити музичну інтерпретацію твору з особистісними художньо-ціннісними орієнтаціями та уподобаннями, виявити власне естетично-оцінне ставлення до змісту музичних творів у процесі виконання; *технічний*, що виражає міру володіння виконавцем інструментальною технікою (звуковий підйомник, швидкість тощо); *публічно-регулятивний*, що відображає вміння виконавця до регулювання та коригування власного психічного стану в умовах сценічної діяльності, здатності до збереження творчого самопочуття та художнього самовираження на естраді.

Ціннісною ознакою виконавчої інтерпретації є художність. Вона, як інтегральне явище, є раціональною сутністю ознак, властивостей, характеристик та структурних елементів, за допомогою яких музика проявляється як суспільна свідомість та мислення, як засіб пізнання та відображення дійсності, як художня форма та художній зміст як художній процес та художній образ. Це викликає у слухачів образні уявлення, інтелектуальну реакцію, асоціативне мислення, уяву, фантазію, натхненність, пробуджує почуття та емоції, естетичні переживання; несе конкретну образну інформацію, яка виступає об'єктом пізнання, що приносить естетичну насолоду, а не об'єктивна реальність, і фіксується і здійснюється вона тільки в процесі художньо-інтерпретаційного виконання.

Переважає більшість дослідників, розглядаючи процес створення виконавської інтерпретації, схильні вважати, що він охоплює дві підструктури – формування художньої інтерпретації у свідомості інтерпретатора та матеріально-звукову реалізацію ідеального уявлення у виконанні музичного твору. Зміст першої підсистеми полягає у створенні виконавського задуму, що базується на освоєнні продукту первинної художньої діяльності, а другої – в його реалізації, що становить собою сукупність специфічних операцій, які спрямовані на реалізацію виконавського задуму, переважно технологічних дій інтерпретатора.

Необхідно відзначити напрям виявлення процесу інтерпретаторсько-виконавської діяльності –

його функцію комунікації художніх образів. Виконавство, як відомо, безпосередньо спрямоване на слухача, а реальне звучання музики формує процес її сприймання. Виконавець, використовуючи художньо-образні засоби твору і наповнюючи їх особистими почуттями і переживаннями, здійснює відповідний вплив на слухача, який, у свою чергу, відчуває цей вплив, і у нього пробуджуються відповідні почуття та емоції. Під час таких об'єктивно-суб'єктивних зв'язків виконавець має змогу оцінити ефективність музичного твору та його інтерпретації, а слухач – винести свою суб'єктивну оцінку не тільки музичному творові, але й самому виконавцю.

Головним чинником, що унеможливило точне повторне виконання твору, є суб'єктивна сутність виконавського процесу. Якщо неадекватність інтерпретації одного і того ж твору різними виконавцями зумовлюється їх індивідуальними відмінностями, зокрема невідповідністю освіти, музичних здібностей, художнього мислення, техніко-виконавської підготовки, виконавської манери тощо, то різне трактування твору одним і тим же виконавцем зумовлюється саме суб'єктивною сутністю людської діяльності як такої, і художньої творчості, зокрема.

Висновки. Фортепіанна інтерпретація незалежно від стилю чи епохи виконуваного твору має загальні універсальні закони тлумачення, дешифрування нотного тексту та їх виконання. Звуковий простір музичного твору відкриває безліч пластів невербальної семантики-знаків різних рівнів: ритми, фарби, тембри; сенсорне сприйняття клавіатури і пластика піаністичного руху; характеристичні властивості мотивів, інтертекстуальні зв'язки творів і їх прототипи в культурі; театральні-сценічні відносини в тексті і яскрава режисура в подачі матеріалу. Всі ці фактори беруть участь у формуванні загальної концепції, без них не можна уявити фортепіанно – виконавську інтерпретацію. А отже, професійне мислення музиканта-піаніста, об'єднуючи різні аспекти фахового мислення (слухове, образне, інтонаційне, виконавське тощо) має спрямованість на вирішення практикологічних завдань під час інтерпретації музичних творів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гаркуша Л. І., Економова О. С. Виконавська інтерпретація музичних творів у структурі професійної підготовки майбутнього педагога-музиканта. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 14–15 квітня 2016 р. Київ. С. 520–529.
2. Гейченко М. Становлення та розвиток проблеми виконавської інтерпретації в Україні. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. С. 99–103.
3. Грінченко А. М., Мамікіна А. І. Професійне мислення музиканта-піаніста. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. 2021. Вип. 79 (I ч.). С. 108–113.

4. Інтерпретація (музика) URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_\(%D0%BC%D1%83%D0%B7%D0%B8%D0%BA%D0%B0\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_(%D0%BC%D1%83%D0%B7%D0%B8%D0%BA%D0%B0))

5. Інтерпретація. Українська музична енциклопедія. У 2 т. Т. 2. Київ: Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, 2008. С. 242.

6. Кашкадамова Н. Виконавська інтерпретація у фортепіанному мистецтві ХХ сторіччя. Львів, 2014. 340 с.

7. Крицький В. М. Формування умінь художньої інтерпретації у студентів музичних факультетів педагогічних закладів вищої освіти: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01, НПУ ім. М. П. Драгоманова. К., 1999. 20 с.

8. Москаленко В. Г. Аналіз у ракурсі музикознавчої інтерпретації. Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2008. № 1. С. 106–111.

9. Москаленко В. Аналіз як форма наукової інтерпретації музичних творів. Мистецькі обрії. 2004. Вип. 6. С. 109–114.

10. Олексюк О. М. Ціннісно-сміслова інтерпретація як творча самореалізація музиканта-виконавця. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2009. Вип. 82: Виконавське музикознавство. С. 295–302.

11. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ: Освіта України, 2008. 274 с.

12. Рябуха Н. Виконавська інтерпретація як метод пізнання музичного твору. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2009. № 16. С. 135–142.

REFERENCES

1. Harkusha L. I., Ekonomova O. S. (2016). *Vykonavska interpretatsiia muzychnykh tvoriv u strukturі profesiinoi pidhotovky maibutnoho pedahoha-muzykanta* [Performance interpretation of musical works in the structure of professional training of a future teacher-musician]. *Materialy II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii*, 14-15 kvitnia 2016 r. [Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference, April 14-15, 2016]. Kyiv, pp. 520–529. [in Ukrainian].

2. Heichenko M. (2013). *Stanovlennia ta rozvytok problemy vykonavskoi interpretatsii v Ukraini* [Formation and development of the problem of performance interpretation in Ukraine]. *Naukovi zapysky. Serii: Pedahohichni nauky*. Kirovohrad: RVV KDPU im. V. Vynnychenka [Scientific notes. Series: Pedagogical sciences. Kirovohrad: RVV KDPU named after V. Vynnychenko], 99–103. [in Ukrainian].

3. Hrinchenko A. M., Mamkina A. I. (2021). *Profesiine myslennia muzykanta-pianista* [Professional thinking of a musician-pianist]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova* [Scientific journal of the Drahomanov NPU], Vyp. 79 (I ch.), 108–113. [in Ukrainian].

4. *Interpretatsiia (muzyka)* [Interpretation (music)]. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_\(%D0%BC%D1%83%D0%B7%D0%B8%D0%BA%D0%B0\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_(%D0%BC%D1%83%D0%B7%D0%B8%D0%BA%D0%B0)) [in Ukrainian].

5. *Interpretatsiia. Ukrainska muzychna entsyklopediia* [Interpretation. Ukrainian musical encyclopedia] (2008). In 2 vol. Vol. 2. Kyiv: Vydavnytstvo Instytutu mystetstvoznavstva, folklorystyky ta etnologii NAN Ukrainy [Kyiv: Publishing House of the Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine]. [in Ukrainian].

6. Kashkadamova N. (2014). *Vykonavska interpretatsiia u fortepiannomu mystetstvi XX storichchia* [Performance interpretation in the piano art of the 20th century]. Lviv. 340 p. [in Ukrainian].

7. Krytskyi V. M. (1999). *Formuvannia uminnia khudozhnoi interpretatsii u studentiv muzychnykh fakultetiv pedahohichnykh zakladiv vyshchoi osvity* [Formation of artistic interpretation skills in students of music faculties of pedagogical higher education institutions]: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.01, NPU im. M. P. Drahomanova. Kyiv. 20 p. [in Ukrainian].

8. Moskalenko V. H. (2008). *Analiz u rakursi muzykovedchoi interpretatsii* [Analysis from the perspective of musicological interpretation]. *Chasopys Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho* [Journal of the National Music Academy of Ukraine named after P. I. Tchaikovsky], 1, 106–111. [in Ukrainian].

9. Moskalenko V. (2004). *Analiz yak forma naukovoї interpretatsii muzychnykh tvoriv* [Analysis as a form of scientific interpretation of musical works]. *Mystetski obrii* [Artistic horizons], 6, 109–114. [in Ukrainian].

10. Oleksiuk O. M. (2009). *Tsinnisno-smyslova interpretatsiia yak tvorcha samorealizatsiia muzykanta-vykonavtsia* [Value-meaningful interpretation as creative self-realization of a musician-performer]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho* [Scientific Bulletin of the National Music Academy of Ukraine named after P. I. Tchaikovsky], Vyp. 82: *Vykonavske muzykovedstvo* [Performing musicology], 295–302. [in Ukrainian].

11. Padalka H. M. (2008). *Pedahohika mystetstva (Teoriia i metodyka vykladannia mystetskykh dystsyplin)* [Pedagogy of art (Theory and methods of teaching artistic disciplines)]. Kyiv: Osvita Ukrainy. 274 p. [in Ukrainian].

12. Riabukha N. (2009). *Vykonavska interpretatsiia yak metod piznannia muzychnoho tvoriv* [Performance interpretation as a method of learning a musical work]. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dizainu i mystetstv* [Bulletin of Kharkiv State Academy of Design and Arts], 16, 135–142. [in Ukrainian].